

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2025

Marking Scheme

Lithuanian

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

In reading the marking scheme the following points should be noted:

- In all sections of the examination the answers given on the marking scheme should not be considered as the only possible answers that may be accepted. Alternative expressions, phrases and words which convey a similar meaning to those on the published marking scheme are also acceptable.
- The detail required in any answer is determined by the context and the manner in which the question is asked, and by the number of marks assigned to the answer in the examination paper. Requirements and mark allocations may, therefore, vary from year to year.
- Words, expressions or phrases must be correctly used in context and not contradicted, and where there is evidence of incorrect use or contradiction, the marks may not be awarded.
- As a general rule, if in doubt about the validity of any answer, examiners must consult their advising examiner before awarding marks.

Annotations used in the marking

Not all responses are annotated

Annotation	Meaning
✓	Correct
_____	Language / Grammar error(s)
~~~~~	Unclear
MMS	Modified marking scheme applied
^	Omission
–	Question has not been answered
[...]	Irrelevant material
{ ... }	Answers given in the wrong language

Answers given in the wrong language e.g. answers in Irish / English when Lithuanian is required or answers in Lithuanian when Irish / English is required – **award 50%** of the marks.

Excess material **-1 mark**.

SECTION A Reading Comprehension (100 Marks)

Answer Reading Comprehension 1 and 2

Reading Comprehension 1 / Pirma užduotis

Atsakykite į klausimus nuo (a) iki (i) lietuviškai.

(a) Kodėl pasakotojui vyrų komandoje buvo per sunku? Parašykite **dvi** detales. **6 marks**

Any two of:

- Buvo pora tokių žaidėjų, kurių jis nepavydavo
- Atšoka nuo kitų žaidėjų kaip obuolys / skiedra
- Vyrų buvo / yra greitesni / stipresni
- „Prisiliečiu prie kamuolio ir guli“
- Tarp vyrų nebuvo nė vieno, kurį pasakotojas galėjo nustumti į nuošalę
- Jis nebuvo pakankamai stiprus / didelis / sunkus
- Jo svoris buvo per mažas
- Jam niekas nedavė kamuolio
- Jam nesiseka išlaikyti kamuolį
- Jis jaučiasi nematomas
- Jo šansai gerai pasirodyti sumažėja

(b) Raskite ir nurašykite posakį, kuris reiškia „*nedidelė problema*“. (1 dalis) **4 marks**

- Pusė bėdos

(c) Kokie jausmai apima pasakotoją, kai jis gauna kamuolį? (1 dalis) **4 marks**

- Pasididžiavimas
- Dėkingumas

(d) Ko per porą savačių treniruočių išmoko pasakotojas? Parašykite **dvi** detales. (2 dalis)

4 marks

- Pralįsti į priekį
- Griebti per kelius
- Pradėjo priprasti prie kitokių greičių ir svorių

(e) Kaip pasikeitė pasakotojo nuomonė apie save kai sužinojo, kad važiuoja į varžybas Lenkijoje? (3 dalis)

4 marks

Any one of:

- Pakilo jo pasitikėjimas savimi
- Suprato, kad yra neblogesnis už kitus
- Suprato, kad yra toks pat geras kaip kiti
- Pasijuto toks pat geras / geresnis nei klasės draugai
- Pasijuto pats geriausias savo mokykloje
- Pasijuto šaunus / šauniasias

- (f) Kada pasakotojas atvažiuoja į Lenkiją? (2 dalis) 4 marks
- Vakare
- (g) Vyrų komandoje pasakotojas žaidžia centre. (2 dalis) 4 marks
- Neteisingai
- (h) Iš ko žinome, kad varžybų metu yra šalta? Parašykite **dvi** detales. (2 ir 3 dalys) 6 marks
- Varžybos vyksta žiemą
  - Pasakotojas turi lakstyti, kad apšiltų
  - Jo rankos sušalusios / stingsta / dreba
  - Raumenys šalti
  - Kojos kaip medinės
  - Atrodo, kad Antarktidoje žaidžia

- (i) Kokios yra pasakotojo užduotys varžybų metu? Parašykite **dvi** detales. (3 dalis) 4 marks

Any two of:

- Gynyba
- Nesuklysti gynyboje
- Nepraleisti nei vieno žmogaus iš priešininkų komandos
- Nenuvilti komandos draugų
- Perduoti kamuolį vienam iš saviškių
- Kamuolį perduoti tiksliai
- Padaryti taiklų pasą

Answer question (j) in **English**

- (j) The narrator adapts well to difficult situations. Do you agree? Discuss. Refer to the text in support of your answer. (Answer in English, **two points**, about **50 words** in total.) (2 × 5 marks)

Candidates **must** *discuss* any of following details and provide their own point of view.

If no point of view provided award **3 marks**.

No reference to the text – minus 1 mark

- AGREE. He gets used to running faster, develops strategies to immobilise the competitors and to get advantage over them. Feels good about himself after the invitation to play in Poland. Etc.
- DISAGREE. He doesn't get the ball. He falls down a lot still, he feels invisible, he is sent off to the side. He is afraid of the coach and other team members. Etc.

Reading Comprehension 2 / Antra užduotis

Atsakykite į klausimus nuo (a) iki (i) lietuviškai.

(a) Kas kiek metų organizuojama Dainų ir šokių šventė Lietuvoje? **(1 dalis)** **4 marks**

- Kas ketverius metus / kartą per 4 metus

(b) Ką sužinome apie pirmąją Dainų šventę? Parašykite **dvi** detales. **(1 dalis)** **4 marks**

Any two of:

- Vyko 1924 metais
- Vyko Kaune
- Buvo vadinama „Dainų diena“
- Joje dainavo tik chorai
- Dalyviai šventei ruošėsi savo lėšomis
- Dalyviai turėjo atvykti patys / už savo pinigų
- Traukinio bilietas kainavo pigiau
- Choristai į šventę rinkosi traukiniais / garlaiviais / pėsčiomis

(c) Pagal kokią dainą pavadinta 2024 metų šimtmečio dainų ir šokių šventė? **(1 dalis)** **4 marks**

- Kur giria žaliuoja

(d) Jolita gyvena Lietuvoje. **(2 dalis)** **4 marks**

- Neteisingai

(e) Kas Jolitos dukterims Dainų ir šokių šventėje paliko didžiausią įspūdį? **(2 dalis)** **5 marks**

- Šokių diena
- Devynių tūkstančių šokėjų jūra

(f) Kam Jolita pasakojo apie Dainų ir šokių šventę? **(2 dalis)** **4 marks**

- Dukros pradinės mokyklos Romoje bendruomenei
- Mokiniais / vaikams / pradinukams ir mokytojams
- Dukros bendraklasiams

(g) Kaip daina „Kur giria žaliuoja“ veikia žmones? Parašykite **dvi** detales. **(3 dalis)** **6 marks**

Any two of:

- Kūnas nueina šiurpais
- Ima tekėti / kaupiasi ašaros
- Ji visada užkabina
- Ji sujaudina žmones
- Jos klausant / dainuojant keičiasi širdies ritmas

(h) Koks buvo Agnė ir jos tėtį globojęs šveicaras? Parašykite **dvi** detales. **(3 dalis)** **4 marks**

Any two of:

- Vyresnio amžiaus
- Labai griežtas
- Emocionalus / jautrus

(i) Raskite ir parašykite **vieną** galininko linksnio daiktavardį. (3 dalis)

5 marks

Any one of:

- Magiją
- Šveicariją
- Kartą
- Dainą
- Klausimą

Answer questions (j) and (k) in English.

(j) Big music and dance festivals unite people. Do you agree? Discuss. Refer to the text in support of your answer.

5 marks

Candidates **must** *discuss* any of following details and provide their own point of view.

If no point of view provided award **3 marks**.

No reference to the text – minus 1 Mark

- Lithuanian Song and Dance Festival is a good example
- People travel from Lithuania and all around the world to take part in the festival
- People sing and dance in unison that gives a sense of togetherness
- People get involved emotionally, e.g. cry while singing or listening to a song
- People experience the same emotions together, it brings a sense of unity

Etc.

(k) Jolita believes that Lithuania has a lot to be proud of. Do you agree with her? Discuss. Refer to the text in support of your answer.

5 marks

Candidates **must** *discuss* any of following details and provide their own point of view.

If no point of view provided award **3 marks**.

No reference to the text – minus 1 Mark

- The Song and Dance Festival is unique
- The festival has been going since 1924
- Lithuanians from all around the world participate
- It is on the UNESCO list of cultural heritage

Etc.

SECTION B: Written Production (80 Marks)

Mark content and language / expression separately

- Award content marks first. No marks are awarded for irrelevant information / content.
- Use square brackets to bracket off irrelevant material [...]; exclude when judging language mark.
- Answers which are completely irrelevant or contain no rewardable material for content will be awarded no marks for language.
- When marking language take a global view of the language use to locate the candidate's work in the most appropriate category.

MARKING GRID

Content and Communication	Q. 3 and 4 15 marks	Q. 5 10 marks
TOP • Very good or excellent achievement of the task/s • High level of textual coherence • Clear argumentation • Full completion of communicative task • Little or no irrelevant material • Few mistakes in register	11 – 15	8 – 10
MIDDLE • Adequate achievement of the task/s • Reasonable level of textual coherence • Reasonably clear argumentation • Almost full completion of communicative task • Some irrelevant material • Not too many mistakes in register	6 – 10	4 – 7
BOTTOM • Barely adequate or inadequate achievement of the task/s • Lack of textual coherence • Argumentation not always clear or unclear • Communicative task barely fulfilled or not fulfilled at all • A lot of irrelevant material • Mistakes in register	0 – 5	0 – 3
Language	Q. 3 and 4 15 marks	Q. 5 10 marks
TOP • Very good range of vocabulary, appropriate words and phrases used • Verb endings, tenses, agreements nearly always correct • Grammar generally correct, cases nearly always correct • Spelling mistakes are rare, good level of accuracy in word formation • Punctuation nearly always correct • Almost all sentences constructed in a clear and logical manner with a clear meaning	11 – 15	8 – 10
MIDDLE • Vocabulary use quite good, generally adequate and appropriate, some phrases used • Verb endings, tenses, agreements correct more often than not • Minor grammar errors, cases generally correct • At least half the words spelt correctly, only occasional word formation mistakes • Good attention to punctuation • Most sentences constructed in a clear and logical manner, the meaning is clear	6 – 10	4 – 7
BOTTOM • Vocabulary very inadequate, possibly with English words and interference from English syntax, direct translation from English can be detected • Most verb endings, tenses, agreements incorrect • Serious grammar errors, cases generally incorrect • Most words misspelt, wrong word formation • Poor attention to punctuation • Majority of sentences constructed in an unclear and illogical manner, the meaning isn't clear	0 – 5	0 – 3

Listening Comprehension Test (100 Marks)

General observations:

1. Accept any formulation which communicates the information sought
2. Accept any case or tense
3. Serious misspelling – **minus 2 marks**

Section A (20 Marks)

Answer the questions in **Lithuanian**.

1. (a) Kada Mindaugas važiuos į Lietuvą? **2 marks**

- Rudenį
- Rugsėį
- Šeštadienį

- (b) Kelionių agentūra užsakys Mindaugui lėktuvo bilietą. **3 marks**

- Neteisingai

- (c) Kiek laiko Mindaugas praleis Lietuvoje? **2 marks**

- Savaitę

2. Parašykite **dvi** detales apie Laisvės alėją. **6 marks**

Any two of:

- Tai pagrindinė gatvė
- Tai pėsčiųjų gatvė
- Viena ilgiausių Europoje
- Beveik 2 km / dviejų kilometrų
- Yra dviračių takas
- Kaunas

3. (a) Parašykite **vieną** detalę apie Nidą. **3 marks**

• Mažas miestelis	• Pušų miškas
• Prie jūros	• Didelė kopa
• Unikali gamta	• Viena gražiausių vietų Lietuvoje
• Saulės laikrodis	

- (b) Kada ir iš kur Mindaugas išvyks į Nidą? **4 marks**

- Kada? Pirmadienį 10 val
- Iš kur? Nuo Kauno pilies
- Pirmadienį / 10 val / Kaunas / Pilis

1 mark

Section B (20 Marks)

Answer the questions in **Lithuanian**.

1. (a) Kur yra Laikrodžių muziejus? Parašykite **dvi** detales. **4 marks**

Any two of:

- Rytų Europoje
- Klaipėdoje
- Klaipėdos centre
- Liepų gatvėje
- Europoje
- Miesto centre

1 mark

1 mark

(b) Skirtingos kultūros laiką suprato vienodai. **3 marks**

- Neteisingai

2. (a) Kokių laikrodžių yra laikrodžių muziejuje? Parašykite **dvi** detales. **4 marks**

Any two of:

• Originalių	• Vandens
• Retų	• Smėlio
• Saulės	• Mechaninių
• Ugnies	

(b) Kiek kainuoja audiogidas? **3 marks**

- Nemokamas
- Nieko nekainuoja
- Galima naudotis nemokamai
- 0 eurų / už dyką

3. (a) Ką galima rasti muziejaus kieme? Parašykite **vieną** detalę. **3 marks**

Any one of:

- Saulės laikrodžių parką
- Žaidimų aikštes / aštuonias žaidimų aikštes
- Edukacines dirbtuves
- Parką
- Aikštelę
- Dirbtuves

1 mark

1 mark

1 mark

(b) Muziejų galite aplankyti pirmadienį. **3 marks**

- Neteisingai

Section C (21 Marks)

Answer the questions in **English**.

1. (a) What do potato pancakes remind Eglè of? Give **two** details. **6 marks**
- Childhood
  - Summers
  - Grandmother
  - The countryside / village
  - Grandmother's pancakes
- (b) They used to eat pancakes with **2 marks**
- Apple jam
2. (a) Name **two** of the cheese ingredients. **4 marks**
- Cottage cheese
  - Sour cream
  - Garlic
  - Salt
  - Caraway seeds / cumin
  - Curd
- (b) For what meal does Jonas have cheese? **3 marks**
- Breakfast
3. (a) *Šakotis* is sweet. **3 marks**
- True
- (b) Elena eats *šakotis* on traditional holidays. Name **one** holiday. **3 marks**
- Easter / Christmas

Section D (22 Marks)

Answer the questions in **English**.

1. **(a)** What is the nationality of Birutė Galdikas? **4 marks**

- Lithuanian and Canadian
- Lithuanian **2 marks**
- Canadian **2 marks**

(b) Birutė Galdikas is still working on the island of Borneo. **3 marks**

- True

(c) How does Birutė Galdikas help orangutans survive? Give **one** detail. **3 marks**

- Established the research centre
- Buys land
- Plants / grows trees

2. **(a)** What did Birutė's parents teach her? Give **one** detail. **3 marks**

- To know trees / plants / mushrooms
- Taught her about trees / plants / mushrooms
- To tell apart trees / plants / mushrooms

(b) Give **two** characteristics of orangutans. **6 marks**

Any two of:

- Patience
- Thoughtfulness
- Wisdom
- Thinking before doing
- Intelligence
- Not impulsive
- Don't do anything fast
- Evaluates situation
- Human emotions – thinking / anger / fear / love / ability to think / be angry / be afraid / to love.

(c) Why does Birutė Galdikas feel so close to orangutans? **3 marks**

- They are like humans

Section E (17 Marks)

Answer the questions in **English**.

Item 1

1. (a) When will the train leave Vilnius? **3 marks**

- In the morning

(b) For what month and date can the train tickets be purchased? **4 marks**

- Month: December
- Date: 18th

Item 2

2. (a) What is special about this race? Give **two** details. **6 marks**

Any two of:

- It's meant purely for pleasure
- It's pleasure not result oriented
- It happens at night
- More than a thousand participants
- 2 km distance with pets
- Ran on illuminated tracks

(b) Give **one** detail about the participants. **4 marks**

Any one of:

- They wore luminous / glowing clothes
- Lit up lights
- Pets participated

APPENDIX 1

Modified Marking Scheme

A modified marking scheme is applied to the work submitted by candidates who have been granted one or a combination of the following arrangements:

- Use of a recording device on grounds of a learning difficulty
- Use of a recording device on grounds of a physical difficulty
- Use a voice activated word processor
- Use of a word processor on grounds of a learning difficulty only (computer with the spell and grammar check facility enabled / turned off)
- Use of a scribe
- Waiver in relation to spelling and grammar

For Lithuanian Leaving Certificate **Higher Level** this means that errors in spelling and in certain grammatical elements such as incorrect cases and conjugations are not penalised. However, the answers must be comprehensible for full marks.

Examiner will write MMS Applied on the front of the script.

Spelling and incorrect accents: do not underline words that are misspelt, or which have missing or incorrect accents, even when pronunciation is affected.

Grammar: The grammatical elements which are not to be penalised can be judged by imagining that you are hearing the answer as a recording. Only mistakes that would be picked up when listening should be penalised.

APPENDIX 2

CD SCRIPT

Section A

Segment 1

Mindaugas: Laba diena. Ar čia kelionių agentūra?

Agentūros darbuotoja: Sveiki. Taip. Kuo galiu padėti?

Mindaugas: Rudenį su trimis draugais iš Airijos atvykstu į Lietuvą. Mama rekomendavo su jumis susisiekti.

Agentūros darbuotoja: Malonu. Ar reikia užsakyti lėktuvo bilietus ir viešbutį? O gal suplanuoti kelionę po Lietuvą?

Mindaugas: Bilietus jau turime, bet viešbučio ir kelionės tikrai reikėtų.

Agentūros darbuotoja: Supratau. Kada atvykstate?

Mindaugas: Rugsėjo mėnesį.

Agentūros darbuotoja: Kiek laiko būsite?

Mindaugas: Savaitę. Šeštadienį atskrisime iš Dublino į Kauną ir išvyksime iš ten pat.

Segment 2

Agentūros darbuotoja: Tuomet rekomenduoju pažintinę kelionę: dvi dienos Kaune, o likusios – prie jūros.

Mindaugas: O kas įdomaus Kaune?

Agentūros darbuotoja: Siūlau pradėti nuo Laisvės alėjos. Tai pagrindinė miesto pėsčiųjų gatvė. Viena ilgiausių Europoje, beveik dviejų kilometrų. Be to, turime nuostabų dviračių taką.

Mindaugas: Tikrai?! Mes su draugais labai mėgstame keliauti dviračiais!

Agentūros darbuotoja: Kaip tik turime ekskursiją dviračiais su gidu. Jis parodys įdomiausias vietas ir papasakos miesto istoriją.

Segment 3

Mindaugas: Tvarkoj. O ką veiksime prie jūros?

Agentūros darbuotoja: Siūlau aplankyti nedidelį miestelį – Nidą. Tai viena gražiausių vietų Lietuvoje.

Mindaugas: Skamba gerai. Pats nesu ten buvęs.

Agentūros darbuotoja: Tikrai nesigailėsite! Nidoje unikali gamta – didžiulė smėlio kopą, pušų miškas, saulės laikrodis.

Mindaugas: Gerai. Man viskas tinka.

Agentūros darbuotoja: Tuomet planuokime, kad savaitgalį praleisite Kaune. Užsakysiu viešbutį dviem naktim. Na o pirmadienį autobusas jus nuves į Nidą. Išvyksime 10 valandą nuo Kauno pilies.

Mindaugas: Dėkui. Kiek tai kainuos?

Agentūros darbuotoja: Minutėlę..... Penkis šimtus trisdešimt šešis eurus.

Mindaugas: Gerai.

Agentūros darbuotoja: Tuomet sąskaitos numerį ir kitą informaciją atsiųsiu elektroniniu paštu.

Mindaugas: Puiku. Labai jums ačiū!

Agentūros darbuotoja: Malonu padėti. Iki.

Section B

Segment 1

Ar žinote kur yra vienintelis laikrodžių muziejus Rytų Europoje? Klaipėdoje, miesto centre, Liepų gatvėje. Mūsų muziejuje sužinosite: kas yra laikas, kaip jį pažinti, kaip jį skaičiuoti? Į šiuos klausimus žmonės ieškojo atsakymų nuo seniausių laikų. Aplankę muziejų įsitikinsite, kad skaičiuoti laiką – reiškia jį suprasti. Įvairiose kultūrose laikas buvo aiškinamas skirtingai, o vieninga laiko skaičiavimo sistema atsirado tik devyniolikame amžiuje.

Segment 2

Vos tik praversite muziejaus duris jus pasitiks laikrodžių tikslėjimas. Muziejuje yra daugiau nei 400 originalių ir retų laikrodžių – saulės, ugnies, vandens, smėlio ir mechaninių laikrodžių. Laikrodžių muziejuje ne tik susipažinsite su laikrodžių istorija, bet ir pamatysite kaip atrodė laikrodininko dirbtuvė. Be to, kiekvienas čia atvykęs, galės nemokamai naudotis audiogidu lietuvių, anglų arba gestų kalbomis.

Segment 3

Muziejaus kieme kviečiame pasivaikščioti po saulės laikrodžių parką. Šiame parke įrengtos aštuonios žaidimų aikštelės. Žaidimai jus nukels į laiko pasaulį. Edukacinių dirbtuvių metu galėsite pasigaminti laikrodį ir suprasti kaip veikia jūsų biologinis laikrodis.

Laukiame jūsų laikrodžių muziejuje kiekvieną savaitės dieną, išskyrus pirmadienį nuo 10 iki 18 valandos.

Section C

Segment 1

Lietuviai visada mėgo ne tik patys sočiai pavalgyti, bet ir svečius pavaišinti. Klausime gyventojų, koks mėgstamiausias jų patiekalas?

Mano vardas – Eglė. Labiausiai mėgstu bulvinius blynus. Galėčiau juos valgyti kiekvieną dieną! Blynai man primena vaikystę, kai vasaras leisdavau pas močiutę kaime. Močiutė blynus kepavo iš šviežių bulvių. Jie būdavo apskrudę ir traškūs. Blynus valgydavome su varškės padažu, su spirgučiais arba su obuoliene.

Segment 2

Aš – Jonas. O ant mano stalo visada rasite varškės sūrio. Sūrį gaminu pats. Varškę sumaišau su druska, grietine, kartais įdedu kmynų arba česnako. Varškės sūrį valgau pusryčiams su juoda duona ir sviestu, o kai noriu ko nors saldaus – suvalgau gabaliuką sūrio su medumi.

Esu Elena. Man pats skaniausias saldumynas yra šakotis. Jo pavadinimas kilęs iš lietuviško žodžio „šaka“, nes pyrago forma primena medį. Šakočius kepė dar mano seneliai. Iš jų ir perėmiau šią tradiciją. Tik iškepti jį labai sunku. Nors darbo ir daug, bet Velykų ir Kalėdų be šakočio neįsivaizduoju.

Section D

Segment 1

Birutė Marija Galdikas – lietuvių ir kanadiečių kilmės antropologė, gamtosaugininkė. Mokslininkė savo gyvenimą paskyrė orangutanų tyrinėjimams bei apsaugai. Šiomet ji lankosi Lietuvoje.

Birute, papasakokite apie savo mokslinę veiką?

Tyrinėjau orangutanus. Tai žmoginės beždžionės, kurios pamažu nyksta. 1971 metais Indonezijoje, Borneo saloje įkūriau pirmąjį orangutanų stebėjimo centrą ir ten dirbu iki šiol.

Didžiausias pavojus orangutanams – medžių kirtimas. Šios beždžionės yra priklausomos nuo miško – jos gyvena medžiuose ir valgo jų vaisius. Todėl su vietiniais gyventojais perkame žemes ir sodiname medžius ten, kur gyvena orangutanai.

Segment 2

Ką jums reiškia Lietuva?

Kai buvau maža, lankiau lietuvišką mokyklą. Ten mokiausi apie Lietuvą ir sužinojau, koks svarbus lietuviams yra miškas. Todėl man Lietuva ir reiškia – meilę miškui. Miške su tėvais praleisdavome kiekvieną savaitgalį. Tai jie mane išmokė pažinti medžius, augalus bei grybus. Tai gražiausi vaikystės prisiminimai!

O ko galima pasimokyti iš orangutanų?

Kantrybės. Man labai patinka, kad jie nėra impulsyvūs. Nieko greitai nedaro, apie viską gerai pagalvoja, įvertina situaciją ir tik tada veikia. Be to, orangutanai kaip ir mes – jie irgi pyksta, bijo, myli. Jie panašūs į žmones, todėl man tokie artimi.

Section E

Segment 1

Lietuvos Geležinkeliai aktyviai ruošiasi naujo tarptautinio maršruto Vilnius-Ryga startui. Tiesioginiai traukiniai važiuos kasdien – traukinys iš Vilniaus išvyks ryte, o iš Rygos – po pietų. Bilietus galima įsigyti nuo šiandien, gruodžio 18 dienos. Standartinis traukinio bilietas tarp sostinių kainuos 24 eurus. Klientai galės rinktis keliones ekonomine arba pirma klase.

Segment 2

Negali miegoti – junkis bėgioti! Praėjusį penktadienį Kaune vyko naktinis bėgimas. Organizatoriai sako, kad Lietuvoje labai trūksta bėgimų tiesiog malonumui. Dauguma jų orientuoti į sportinius rezultatus. Gal dėl to į naktinį bėgimą susirinko net virš tūkstančio žmonių! Bėgikai buvo apsirengę ryškiais drabužiais, pasipuošę šviečiančiomis lemputėmis ir bėgo apšviestais takeliais. O dviejų kilometrų rungtyje buvo laukiami ne tik bėgikai, bet ir jų keturkojai augintiniai.

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

Marcanna Breise as ucht freagairt trí Ghaeilge

Léiríonn an tábla thíos an méid marcanna breise ba chóir a bhronnadh ar iarrthóirí a ghnóthaíonn níos mó ná 75% d'iomlán na marcanna.

N.B. Ba chóir marcanna de réir an ghnáthrata a bhronnadh ar iarrthóirí nach ghnóthaíonn níos mó ná 75% d'iomlán na marcanna don scrúdú. Ba chóir freisin an marc bónais sin a **shlánú síos**.

Tábla 280 @ 5%

Bain úsáid as an tábla seo i gcás na n-ábhar a bhfuil 280 marc san iomlán ag gabháil leo agus inarb é 5% gnáthrata an bhónais.

Bain úsáid as an ghnáthrata i gcás 210 marc agus faoina bhun sin. Os cionn an mharc sin, féach an tábla thíos.

Bunmharc	Marc Bónais
211 - 213	10
214 - 220	9
221 - 226	8
227 - 233	7
234 - 240	6
241 - 246	5

Bunmharc	Marc Bónais
247 - 253	4
254 - 260	3
261 - 266	2
267 - 273	1
274 - 280	0

